

Det talte ord gælder

Talepapir til besvarelse af samrådsspørgsmål G og H (LIU d. 2. juni 2014)

Tak for invitationen til at komme her i dag.

Jeg vil besvare de to samrådsspørgsmål G og H samlet.

Jeg er blevet bedt om at redegøre for regeringens holdning til særregler på arbejdspladsen for mandlige pædagoger.

Det overordnede mål er, at børnene i hverdagen mødes af dagtilbud, hvor de trives, og det samtidig er både trygt, sjovt og udviklende for børnene.

Overgreb på børn er noget af det værste, vi kan forestille os. Derfor har forældre et helt naturligt ønske om at beskytte deres børn imod det – også i dagtilbuddene.

Jeg mener naturligvis, at vi skal gøre alt for at forebygge seksuelle overgreb mod børn og forhindre, at seksuelle overgreb finder sted i dagtilbud. Det er også derfor, at der skal indhentes en børneattest på det personale, som er tilknyttet dagtilbud.

Samtidig er det rigtig vigtigt, at vi får flere mandlige pædagoger i daginstitutionerne, så vores børn ikke vokser op med en forestilling om, at kun kvinder kan tage sig af børn. Det er vigtigt, at piger og drenge i daginstitutioner har forskellige rollemodeller og forskellige køn at spejle sig i. Det er en af de ting, jeg har haft fokus på som ligestillingsminister.

Derfor ærgrer det mig, hvis nogle institutioner har retningslinjer, som har den modsatte effekt – som giver mændene indtryk af, at der ikke er tillid til dem som ansatte på lige fod med kvinderne.

Vi skal finde en balance, hvor børn og forældre er trygge, og hvor mænd og kvinder bliver behandlet ligeværdigt på arbejdspladsen.

Jeg bliver personligt bekymret, hvis mandlige pædagoger ikke må skifte børnene, hvis de ikke må være alene med børnene, og hvis de ikke tager dem på skødet og trøste dem. Som tidligere pædagog har jeg vanskeligt ved at se, hvordan man kan udføre sit arbejde på en ordentlig måde med de begrænsninger.

Det er også vigtigt, at holde fast i at, det heller ikke er til børnenes bedste, hvis de mandlige voksne ikke må tage et barn op og trøste det, hvis det er ked af det.

Det er arbejdsgivernes ansvar at behandle mænd og kvinder på lige vilkår, fx når de fastsætter regler for, hvordan arbejdet på arbejdspladsen skal udføres. Som udgangspunkt skal der altså være ens regler for arbejdets udførelse for mandlige og kvindelige ansatte.

Man kan sige, at helt generelt er der en forpligtelse for arbejdsgivere til at udøve deres ledelsesret på en kønsneutral måde.

Den undersøgelse, der netop har været fremme i medierne, viser, at det er 6,5 % ud af undersøgelsens 1457 institutioner, der har særregler for mandlige pædagoger. Jeg har hæftet mig ved, at pædagogernes fagforbund BUPL har udtalt, at de ikke er blevet kontaktet af medlemmer om det her spørgsmål. Man kan håbe, at det er tegn på, at problemet ikke er så stort i praksis.

Men hvis en mandlig pædagog føler sig uretmæssigt forskelsbehandlet, vil jeg klart opfordre ham til at klage til Ligebehandlingsnævnet. Det er den eneste måde at få afklaret, hvor langt daginstitutionerne må gå rent juridisk.

Det kan jeg som ligestillingsminister ikke tage stilling til. Det er kommunernes og daginstitutionernes ansvar at bestemme, hvordan retningslinjer for personalet udformes.

Når det er sagt, så mener jeg faktisk ikke, at det burde være nødvendigt med særregler for de mandlige ansatte i daginstitutionerne.

Jeg har svært ved at se, at man ikke kan opnå det samme med mere generelle retningslinjer rettet mod både kvinder og mænd. Samtidig synes jeg, at vi skal passe på, at vi ikke får retningslinjer, som gør, at børnene ikke kan få den nærhed, tryghed og omsorg, de har brug for.

Og personligt ville jeg aldrig selv søge job i en institution, hvor jeg skulle arbejde under særlige regler, bare fordi jeg er mand.

Jeg synes også, det er værd at hæfte sig ved, at Forældrenes Landsforening, der repræsenterer medlemmer i forældrebestyrelser i 1500 institutioner, tydeligt har meldt ud, at de ønsker særregler for mændene afskaffet. Og det glæder mig, at samme landsforening også mener, at mandlige pædagoger har kvaliteter, som forældrene gerne vil have i deres børns institutioner.

Det er vigtigt, at der ikke opstår en forskrækket kultur omkring det mandlige personales fysiske kontakt med børnene. Og at man i frygten for pædofili organiserer arbejdet på en måde, så det ikke er til børnenes bedste, og som reelt gør det vanskeligt for mænd at arbejde i en dagsinstitution.

Vi risikerer at ende i en situation, hvor mænd flygter fra faget. Netop den problemstilling, synes jeg, at en mandlig pædagog, som arbejder i en børnehave med regler for pædagogernes omgang med børnene, sætter godt fokus på med følgende citat, (og jeg citerer):

"Jeg tror altid, at frygten for at blive uretmæssigt anklaget vil være med på arbejde. Jeg oplever ikke, at det er praktisk muligt at blive frikendt i forældres og kollegaers øjne, uanset hvad domstolene må kende. Jeg oplever især mediernes dækning som "heksejagt" og mistænkeliggørelse af mænd. Det er en frygt, jeg har lært at leve med, men jeg frygter at det kan skræmme mange mænd væk fra faget." (citat slut)

Hvis det bliver den gængs holdning, så får vi for alvor svært ved både at fastholde, men også at øge andelen af mandligt pædagogisk personale i dagtilbuddene. Dermed kan særreglerne bidrage til at opretholde et i forvejen kønsopdelt uddannelses- og arbejdsmarked.

Og det ville være rigtig ærgerligt, for som jeg nævnte før, skal det ikke kun være trygt at komme i vuggestue eller børnehave. Det skal selvfølgelig også være sjovt og udviklende. Og det er der tegn på, at mænd kan være med til at sørge for.

Og det fører mig til det andet spørgsmål om, hvordan særregler passer sammen med regeringens ønske om, at kommunerne medtænker ligestilling og køn i kerneydelserne.

Det korte svar er nej- Hvis indførelsen af særregler betyder, at mænd og kvinder ikke har samme arbejdsvilkår, eller hvis særregler i sidste ende betyder, at drenge - og for den sags skyld også pigerne - trives dårligere i vores dagtilbud, så hænger det ikke godt sammen med regeringens ønske om, at kommunerne tænker køn og ligestilling ind i kerneydelserne.

Spørgsmålet om at tænke køn ind i kerneydelserne handler nemlig både om personaleområdet og i nok så høj grad om kommunernes tilbud til borgerne. Det handler kort og godt om, at der er forskel på borgere - og på deres adfærd, ressourcer og behov. Nogle af disse forskelle skyldes, at borgerne har forskelligt køn.

Jeg tror på, at vi kan skrue de offentlige tilbud sammen, så vi opnår højere kvalitet for den enkelte, større effekt og øget ligestilling, hvis vi også tager højde for, at der kan være forskelle mellem kvinder og mænds, piger og drenges adfærd, ressourcer og behov.

De fleste er for eksempel i dag opmærksomme på, at piger og drenge præsterer forskelligt i vores folkeskole. Og vi har derfor forståelse for, at der er brug for målrettede tiltag, hvis alle børn skal have de bedste og mest lige muligheder i skolen.

Men også på daginstitutionsområdet er der forskelle mellem piger og drenge. Vi ved, at drengene ikke trives så godt i børnehaven som pigerne. En stor undersøgelse med 3.000 børn fra 2012 viste, at 20 % af drengene er ”mindre glade” for at gå i børnehave, mens det kun er halvt så mange (10 %) af pigerne, der har det på den måde.

Samtidig ved vi bl.a. fra både dansk og international forskning, at blandt andet andelen af mandligt personale i dagtilbud har en positiv betydning for drenges udvikling og skolefærdigheder. Undersøgelser viser, at der er en tendens til, at flere drenge bliver involveret i aktiviteterne, når der er mænd ansat i daginstitutionerne.

Der er i dag en overvægt af kvindeligt ansatte i dagtilbuddene. Og de gør det rigtigt godt – ingen tvivl om det. Men det er selvfølgelig vigtigt at have for øje, at det har betydning for blandt andet drengenes udvikling, at de har maskuline rollemodeller at spejle sig i.

Jeg tror på - og dansk og international forskning peger også i den retning - at mandlige pædagoger på lige fod med f.eks. normering og uddannet personale har en positiv effekt på børnenes udvikling og på, hvordan børnene senere klarer sig i skolen.

Så vi får en bedre kvalitet i vores dagtilbud, hvis vi kan tiltrække både kvinder og mænd som pædagoger. Mænd kan både bidrage med noget særligt i vores dagsinstitutioner – og samtidig er mandlige pædagoger med til at tegne et billede af, at mænd også er omsorgsgivere. Og jo højere kvalitet og jo større mangfoldighed blandt de voksne, jo bedre bliver det for børnene.

Og her har vi en udfordring. Gennem de seneste år har der været en stigning i antallet af mænd på pædagoguddannelsen- I 2012 var 29 % af ansøgerne til pædagoguddannelsen mænd. Men når det handler om at vælge job, så udgør de mandlige pædagoger imidlertid kun henholdsvis 4 og 8 % i vuggestuer og børnehaver, mens mændene udgør 31 % af pædagogerne på fritidshjem.

Derfor skal vi gøre rigtig meget for at fastholde det mandlige personale, der allerede er ansat i dagtilbuddene. Ligesom vi skal prøve at tiltrække flere mandlige pædagoger både til uddannelsen, men også til institutionerne for de mindre børn.

Spørgsmålet er, hvad der konkret kan gøres.

I slutningen af 2013 lancerede jeg en mindre pulje i samarbejde med BUPL, som støtter kommuner og daginstitutioner rundt i landet med at finde på nye metoder og veje til at tiltrække og fastholde mandlige pædagoger.

Projekterne gik i gang her ved årsskiftet Blandt projekterne vil en kommune fx forsøge at samle de mandlige pædagoger på færre stuer, mens en anden kommune vil arbejde med rekruttering, fysisk indretning og kultur i forbindelse med opførelsen af en helt ny institution.

Jeg tror på, at når projekterne er afsluttet i 2015, så har vi nogle interessante resultater, der kan inspirere andre kommuner og daginstitutioner.

Udover puljen er vi også ved - i samarbejde med KL, at etablere et netværk med en række spydspidskommuner, hvor vi generelt vil sætte fokus er på at styrke arbejdet med medtænke køn og ligestilling i de borgerrettede serviceydelser. I første omgang vil vi arbejde med beskæftigelses- og aktiveringsområdet, ældreområdet, og sundhed- og forebyggelsesområdet.

Det handler om ligestilling i det daglige. Og om at tage højde for kvinder og mænd, piger og drenge behov i den borgernær service, fordi det kan bidrage til kvalitet og effektiv ressourceudnyttelse.

For mig at se risikerer vi med særregler for mandlige pædagoger at skabe en kultur med unødigt mistænkeliggørelse og mistillid. En kultur som reelt kan gøre det vanskeligt for mænd at udføre deres arbejde i daginstitutionerne, det kan få betydning for børnenes hverdag.

Samtidig kan det afholde mænd fra at arbejde i daginstitutionerne. Og i sidste ende kan det betyde, at vi går glip af de kvaliteter, som mænd kan bidrag med, og at vi dermed ikke får det optimale tilbud for vores børn, eller det tilbud som forældrene efterspørger.

Så som sagt indledningsvis er det vigtigt at finde en balance, hvor børn og forældre er trygge, og hvor mænd og kvinder bliver behandlet ligeværdigt på arbejdspladsen. På den måde kan vi forhåbentlig også få flere mænd i daginstitutionerne og endnu bedre daginstitutioner ud af det.

Tak for ordet.